

SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIETȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
bd. Ștefan cel Mare,1
MD–2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA
Stefan cel Mare Ave, 1
MD–2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIETȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.02 ”Schimbări evolutive ale faunei terestre economic importante, ale speciilor rare și protejate în condițiile modificărilor antropice și climatice”, director de proiect : Dr. hab. BUȘMACHIU Galina, Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice, Institutul de Zoologie, Universitatea de Stat din Moldova, pentru anii 2020- 2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 26 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Proiectul “Schimbări evolutive ale faunei terestre economic importante, ale speciilor rare și protejate în condițiile modificărilor antropice și climatice” planificat pentru anii 2020-2023 având ca scop estimarea schimbărilor evolutive ale faunei de animale terestre sub influența modificărilor antropice și climatice, prin rezultatele obținute demonstrează că obiectivele și scopul cercetărilor au fost atinse. Acțiunile planificate corelează cu rezultatele obținute. Au fost obținute date noi privind diversitatea speciilor de animale terestre pe teritoriul republicii. Au fost identificate 98 specii de nevertebrate noi pentru fauna Republicii Moldova. A fost stabilit că în ultimii 300 de ani de pe teritoriul Republicii Moldova au dispărut peste 30 specii de vertebrate terestre. În prezent fauna de vertebrate terestre constă din 13 specii de amfibieni, 15 specii de reptile, 285 de specii și subspecii de păsări, și 72 specii de mamifere, dintre care 101 de specii au devenit rare, introduse în Cartea Roșie a Moldovei cu diferit statut de raritate. În cadrul studiului relațiilor biocenotice au fost elucidate particularitățile de interacțiune dintre speciile dăunătoare și folositoare în diverse ecosisteme, au fost stabiliți factorii ce determină echilibrul biologic în relațiile prădător-pradă. Au fost determinate schimbările evolutive ale faunei terestre economic importante și ale speciilor rare în condițiile modificărilor antropice și climatice și stabilite speciile edificatoare ale diferitor epoci geologice în vederea elucidării componenței complexelor faunistice fosile și direcțiilor de evoluție a acestora. Rezultatele preconizate au servit la elaborarea recomandărilor de reglare a efectivului speciilor dăunătoare și speciilor invazive, de creare a condițiilor pentru atragerea speciilor implicate în controlul biologic, de conservare a diversității faunei terestre, de îmbogățire a patrimoniului cultural. Rezultatele referitor la determinarea eficienței și măsurilor de reglare a efectivului populațiilor speciilor dăunătoare și protecția speciilor rare, dar și recomandările elaborate un urma efectuării proiectului vor fi transmise Ministerului Agriculturii, Ministerului Mediului, Agenției de Stat „Moldsilva”, Societății Vânătorilor și Pescarilor din R. Moldova, Agenției Naționale de Sănătate Publică, organizațiilor non-guvernamentale, universități, autorități publice locale, precum și agenților economici și persoanelor fizice interesate.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Pe parcursul perioadei 2020-2023, în cadrul proiectului au fost publicate 521 de lucrări științifice:

- Monografii naționale – 9;
- Capitole în monografii – 4;
- Articole în reviste cu factor de impact: - 30 ;
- Alte reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS – 10;
- Articole în alte reviste din străinătate recunoscute – 32;
- Articole din reviste naționale: Categoria B – 27, - Categoria C – 1,
- Alte reviste naționale – 8.
- Articole în culegeri editate peste hotare – 3.
- Articole în materiale ale conferințelor științifice peste hotare – 11.
- Articole în materiale ale conferințelor științifice din țară – 107.
- Teze ale conferințelor științifice: Teze și comunicări la conferințe peste hotare – 62;
- Teze și comunicări la conferințe din țară – 44;
- Alte lucrări științifice: Enciclopedii – 1,
- Publicații electronice peste hotare – 4,
- Lucrări științifico-metodice (ghiduri, îndrumare, broșuri) – 11,
- Articole de popularizare – 157.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 4;
- implementări/testări în practică dovedite de acte de implementare/testare – 12 acte de implementare a brevetelor de invenție; 27 de acte de implementare a rezultatelor științifice și a elaborărilor științifice..
- materiale la saloanele de invenție (medalii, diplome, prezentări, etc) – 10 diplome și 2 medalii de aur;
- teze de doctorat / postdoctorat susținute – 5
- participări la emisiuni TV/radio – 38

Au fost implementate măsuri și procedee a mai multor brevete de invenție : ”Compoziție și procedeu de alimentare complementară și deparazitare a iepurelui de câmp” (în baza Brevetului de invenție de scurtă durată nr. MD 1350 Y 2019.07.31). Act de implementare a Brevetului de invenție de scurtă durată nr. 05 din 01.02.2021.”Compoziție și procedeu de deparazitare a mistreților” la Întreprinderea silvică Orhei (Act de implementare a brevetului de invenție de scurtă durată nr. 04 din 15.04.2022), Întreprinderea Silvo-Cinegetică „Sil Rezeni” Act de implementare a Brevetului de invenție de scurtă durată nr.05 din 17.05.2022), în cadrul fondurilor de vânatoare a Societății Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova (Act de implementare a Brevetului de invenție de scurtă durată nr.02 din 01.03.2022, Act de implementare a Brevetului de invenție de scurtă durată nr.03 din 01.03.2022). Au fost elaborate și implementate Recomandări privind înființarea și întreținerea colecției de animale în localitatea Ruseștii-Noi, r. Ialoveni (Act de implementare a recomandărilor din 18.04.2022). În total pe parcursul derulării Proiectului au fost implementate circa 40 de lucrări confirmate cu acte de implementare.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Ponderea tinerilor din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare a constituit 36,2%.În cadrul proiectului au fost susținute și confirmate 2 teze de doctorat și una de postdoctorat.

Punctajul mediu acordat: 29,7

Concluzii, recomandări

Rezultatele obținute în cadrul proiectului au o mare valoare teoretică și practică. Au fost stabilite relațiile trofice și relațiile parazit-gază a unor specii de nevertebrate , au fost monitorizate speciile de animale dăunătoare și speciile de insecte invazive terestre apărute în ultimii ani în Republica Moldova, s-a efectuat studiul factorilor biocenotici de importanță majoră în conservarea speciilor rare. Investigațiile complexe au permis obținerea de noi cunoștințe despre biodiversitatea faunei zonelor protejate, au fost studiate relațiile trofice ale speciilor de insecte importante din punct de vedere economic și relațiile lor trofice în agrobiocenoze. Au fost obținute date noi privind diversitatea speciilor de animale terestre pe teritoriul republicii. Au fost identificate 98 specii de nevertebrate noi pentru fauna Republicii Moldova. A fost stabilit că în ultimii 300 de ani de pe teritoriul Republicii Moldova au dispărut peste 30 specii de vertebrate terestre. În prezent fauna de vertebrate terestre constă din 13 specii de amfibieni, 15 specii de reptile, 285 de specii și subspecii de păsări, și 72 specii de mamifere, dintre care 101 de specii au devenit rare, introduse în Cartea Roșie a Moldovei cu diferit statut de raritate. Au fost realizate lucrări de implementare a rezultatelor în întreprinderile silvice.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc